

synes jeg, at man skulle have sørget for, at der også var et andet behov for det, sådan at debatten og diskussionen om det havde fundet sted forinden.

Det andet, der har været vores formål med det her, er selvfølgelig, at vi får en diskussion om det, og det er jo ikke noget med, at vi på indeværende tidspunkt vil trække det ned over folk. Det kan man for det første ikke, for det er rent faktisk folk, der kommer til at bestemme det her, og for det andet er det under alle omstændigheder helt forkert. En diskussion af forfatningsmæssige spørgsmål er en vekselvirkning mellem folket og folkets repræsentanter.

Var der nogle i 1930'erne blandt folket, der var dybt engageret i det grundlovsforslag, der kom? Der var rent faktisk 44 pct., der stemte for, men der var ikke mange blandt folket, der var dybt engageret i det, da man rejste diskussionen. Sådan er det jo altid, når man har disse principielle diskussioner: Det tager et stykke tid, inden folk lader sig engagere i det.

Men vi mener under alle omstændigheder, at det er vigtigt at få diskussionen. Nu har vi fået den her i Folketingssalen, og nogle har erklæret, at de gerne vil diskutere problemerne. Det er vi meget glade for, og jeg synes netop i forhold til meget af den diskussion, som foregår herinde i Folketinget, at det er rart at diskutere nogle mere principielle ideologiske spørgsmål, som rækker lidt videre end nogle af de diskussioner, der ellers foregår i Folketinget. Det er somme tider til at blive dybt mistrøstig over, hvad vi kan bruge vores tid til. Derfor synes jeg egentlig, at det ville være rart, hvis vi kunne få nogle mere principielle diskussioner, og det gælder selvfølgelig i høj grad også uden for dette Folketing.

Vi har en grundlov, som man roser tit og ofte, men hvis ikke det var, fordi vi kendte den, ville der altså være mange paragraffer, vi ikke kunne forstå, mange paragraffer, som kun har betydning, fordi vi har en forfatningsmæssig tradition, som er bygget op omkring grundloven. Det, der er karakteristisk for vores grundlov, er jo, at den er utrolig begrænset i sit omfang. På nogle områder er den meget omfangsrig, omtalen af tjenestemænd er jo helt utrolig, mens omtalen af andre ting, f.eks. menneskerettighederne, er meget begrænset. Og det er kun, fordi vi har opbygget en forfatningsmæssig tradition, at vi præcis ved, hvad grundloven betyder.

Den forfatningsmæssige tradition, som er ganske omfattende, og som selvfølgelig betyder det samme som grundloven, har ikke været udsat for den samme diskussion. Den er kommet lige så stille og roligt, uden at der har været et folkeligt engagement omkring grundloven. Det er derfor, det egentlig er vigtigt, at grundloven bliver lidt mere omfangsrig, end vores er. Hvis man tager den svenske og den norske, er de jo lidt længere end vores – ikke meget længere, men de er lidt længere.

Vi har selv kigget på dette. Hvis vi ville fjerne en række paragraffer, som vi mener er helt overflødige i grundlovssammenhæng, og fylde nogle andre ind, viser det sig, at »vores grundlov«, det, som vi har tænkt os at skrive – men der er jo ingen grund til at haste med det – ikke kommer til at fylde ret meget mere end den nuværende grundlov. Vi vil have nogle udbygninger omkring menneskerettighederne, men der er en række andre paragraffer, som vi synes er i bedste fald lidt overflødige, intetsigende og utidssvarende.

Det, at vores grundlov siger ét, mens der andre steder i lovgivningen siges noget andet, ses jo f.eks. ved, at der er ting, som vi i dag ville betragte som grundlovsbrud, i hvert fald forfatningsmæssige brud, hvis vi gennemførte dem. Det gælder f.eks. bestemmelsen om, at valgret kan begrænses, hvis man har fået en straf eller en understøttelse, der svarer til fattighjælp. Så kan man få frataget sin ret til at stemme ved kommunale valg. Det er jo en bestemmelse, der stadig væk findes i grundloven, men vi lader alle sammen, som om den ikke gælder.

Der er altså ikke altid overensstemmelse imellem på den ene side grundlovens ord og bogstav og på den anden side de forfatningsmæssige traditioner.

Det, som vi betragter som noget af det mest centrale i en forfatningsdiskussion, er selvfølgelig spørgsmålet om menneskerettighederne. Og dér er det klart, at der er forskellige slags menneskerettigheder. Hvis man primært lægger vægt på de politiske frihedsrettigheder, at staten ikke kommer og blander sig, så kan der blive nogle konflikter i forhold til de sociale menneskerettigheder. Det er helt oplagt, og det ved vi godt.

Der er også en konflikt imellem på den ene side ytringsfriheden og på den anden side det, som vi forestiller os, nemlig at man gør den racismeparagraf, som vi har i straffelovgivningen, til en slags grundlovsbestemmelse. Der vil